

1. **Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – klasa II „Ojczysty Panteon i ojczyste spory”**

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	<ul style="list-style-type: none"> Uczeń: 	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:</p>	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:</p>	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:</p>	<p>Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:</p>
<p>1. Mityczni i historyczni herosi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: powstania cywilizacji minojskiej i mykeńskiej, wyjaśnia i stosuje pojęcia: cywilizacja minojska, cywilizacja mykeńska, identyfikuje postacie: Homera, Minosa, Odyseusza, Hektora, Andrzeja (Samuela) Kmicica, Michała (Jerzego) Wołodyjowskiego, Henryka Sienkiewicza, Adama Mickiewicza, lokalizuje na mapie: cywilizację minojską i mykeńską, wymienia tytuły utworów: <i>Iliada</i>, <i>Odyseja</i>, <i>Potop</i>, <i>Pan Wołodyjowski</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: założenia Troi, bitwy pod Chocimiem (1621 r.), obrony Kamieńca Podolskiego, wyjaśnia i stosuje pojęcia: pismo linearne, konfederacja, identyfikuje postacie: Achillesa, Agamemnona, Jana Kochanowskiego, Jana Karola Chodkiewicza, Jana III Sobieskiego lokalizuje na mapie: Knossos, Mykeny, Kamieniec Podolski, Chocim, wymienia tytuły utworów: <i>Odprawa posłów greckich</i>, <i>Grażyna</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: odkrycia archeologicznych pozostałości Troi wyjaśnia i stosuje pojęcia: archetyp, topos identyfikuje postacie: Tezeusza, Wacława Potockiego, wymienia tytuł utworu: <i>Transakcja wojny chocimskiej</i>, lokalizuje na mapie Troję, 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postacie literackie: Kmicica i Wołodyjowskiego, porównuje bohaterów literatury antycznej z bohaterami literatury polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej
<p>2. „Z tarczą albo na tarczy”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: wielkiej kolonizacji, wojen Greków z Persami, bitwy pod Maratonem, bitwy pod Termopilami 	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty roczne bitew: pod Wizną, pod Węgrowem, pod Zadwórzem, wyjaśnia i stosuje pojęcia: falanga, wieki ciemne, strateg 	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty dzienne bitew: pod Wizną, pod Zadwórzem, pod Węgrowem, 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje postać Augusta Barbiera, wyjaśnia przyczyny odwoływania się Polaków do wydarzeń z okresu 	<ul style="list-style-type: none"> wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia oraz powiedzenia: „z tarczą albo na tarczy”, wielka kolonizacja, hoplita, polskie Termopile, • identyfikuje postacie: Leonidasa, Miltiadesa, Herodota, • lokalizuje na mapie: obszary wielkiej kolonizacji, Ateny, Spartę, Persję, • wymienia przykłady bitew zwanych polskimi Termopilami: pod Wizną, Zadwórzem, Węgrowem, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Kserksesa, Dariusza, Władysława Raginisa, Cypriana Kamila Norwida, Marię Konopnicką, • lokalizuje na mapie: Termopile, Maraton, Plateje, Wiznę, Zadwórze, Węgrów, • wymienia tytuł utworu <i>Bój pod Węgrowem</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie hoplon, • identyfikuje postacie: Heinza Guderiana, Jana Matlińskiego, Władysława Jabłonowskiego, Bolesława Zajączkowskiego, Siemiona Budionnego, Kornela Ujejskiego, • przedstawia przebieg bitew zwanych polskimi Termopilami, • przedstawia uzbrojenie hoplity, • wymienia tytuły utworów: <i>Vanitas</i>, <i>Maraton</i>, <i>Atak pod Węgrowem</i>, 	<p>wojen grecko-perskich</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice w pojmowaniu pojęcia patriotyzmu dawniej i dziś 	
<p>3. „Życie jest krótkie, sława nieśmiertelna”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenia Rzymu, śmierci Juliusza Cezara, potopu szwedzkiego, przewrotu majowego, wojen punickich, bitwy pod Cecorą, • wyjaśnia i stosuje pojęcia i powiedzenia: wojna podjazdowa, „kości zostały rzucone”, „przekroczyć Rubikon”, przewrót majowy, dyktator, tyran, • identyfikuje postacie: Aleksandra Macedońskiego, Filipa II, Hannibala, Juliusza Cezara, Oktawiana 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwy pod Cheroneą, początku wyprawy Aleksandra Wielkiego na Persję, bitwy nad Granikiem, bitwy pod Issos, bitwy pod Gaugamelą, drugiej wojny punickiej, bitwy pod Kannami, bitwy pod Zamą, wyprawy Czarnieckiego do Danii, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Związek Koryncki, dyktator, identyfikuje postacie: Dariusza III, Scypiona Afrykańskiego, Karola Gustawa, Stanisława Żółkiewskiego, Jana III Sobieskiego, • lokalizuje na mapie: Cheroneę, Issos, Gaugamelę, Zamę, Kanny, Galię, Warkę, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia Związku Korynckiego, bitwy pod Warką, bitwy pod Połonką, • identyfikuje postacie: Roksanę, Edgara D’Abernona, • lokalizuje na mapie Połonkę, • przedstawia wpływ ideału bohatera narodowego na kształtowanie się patriotyzmu późniejszych pokoleń, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać Timoleona, • konfrontuje ideał antycznego wodza-bohatera z bohaterskimi wodzami wojsk polskich, • wymienia okoliczności sprzyjające kształtowaniu się ideału wodza-bohatera w Polsce, • ocenia wpływ antycznych wzorców na wybór drogi życiowej przez polskich bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Augusta, Stefana Czarnieckiego, Bohdana Chmielnickiego, Tadeusza Kościuszkę, Józefa Piłsudskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: starożytną Macedonię, ziemie podbite przez Aleksandra Wielkiego i Filipa II, Kartaginę, Wiedeń, • podejmuje próbę oceny wpływu wybranych bohaterów na losy Rzeczypospolitej, 	<p>Maciejowice, Cecorę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wpływ Stefana Czarnieckiego, Tadeusza Kościuszki i Józefa Piłsudskiego na losy Polski, 			
<p>4. Wzorowy obywatel wczoraj i dziś.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: rozkwitu demokracji ateńskiej, upadku królestwa i republiki w Rzymie, uchwalenia obowiązującej dziś polskiej konstytucji, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: demokracja ateńska, senat rzymski, zgromadzenie ludowe, demokracja szlachecka, liberum veto, obywatelstwo, narodowość, polis, republika, • identyfikuje postacie: Klejstenesa, Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Tadeusza Kościuszkę, Stefana Żeromskiego, Henryka Sienkiewicza, • podejmuje próbę przedstawienia 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: reform ustrojowych Klejstenesa, reform Peryklesa, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: arystokracja, oligarchia, Rada Pięciuset, „złota wolność szlachecka”, rokosz, demokracja pośrednia i bezpośrednia, społeczeństwo obywatelskie, • identyfikuje postacie: Solona, Peryklesa, Cyclerona, Katona Starszego, Wincentego Kadłubka, Jana Zamoyskiego, Hugona Kołłątaja, Stanisława Staszica, Juranda ze Spychowa, Jana Skrzetuskiego, Stanisława Wokulskiego, Elżbę Orzeszkową, • przedstawia obowiązki obywatelskie w dzisiejszej Polsce, • odróżnia pojęcia demokracji pośredniej i bezpośredniej, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę: reform Grakchów, • identyfikuje postacie: Tyberiusza Grakchusa, Gajusza Grakchusa, doktora Judyma, Stasię Bozowską, Benedykta Korczyńskiego, • wyjaśnia, dlaczego ustrój demokratyczny sprzyja aktywności obywatelskiej, • odnajduje inspiracje antyczne w twórczości Wincentego Kadłubka, Jana Kochanowskiego i Mikołaja Reja, • charakteryzuje wpływ konstytucji nihil novi na kształtowanie się demokracji szlacheckiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wpływ ustrojów demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej na kształt ustroju Rzeczypospolitej, • charakteryzuje ideał obywatela w świecie antycznym, • porównuje ideały obywatela w świecie antycznym i we współczesnej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	obowiązków obywatelskich w dzisiejszej Polsce,				
5. Nowe państwo na mapie Europy. Polska Mieszka I.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: chrztu Mieszka I, przybycia Dobrawy do Polski, bitwy pod Cedynią, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: drużyna książęca, biskup misyjny, trybut, cesarz rzymski, • identyfikuje postacie: Mieszka I, Piasta, Dobrawę, Ottona I, Galla Anonima, • wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, przybliżone granice państwa Mieszka I, • wymienia pierwsze państwa słowiańskie, • omawia główne przyczyny przyjęcia chrztu przez Mieszka I, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania biskupstwa w Poznaniu, śmierci Mieszka I, koronacji cesarskiej Ottona I, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>Dagome iudex</i>, margrabia, identyfikuje postacie: Siemowita, Lestka, Siemomyśla, Jordana, Hodona, • wskazuje na mapie: państwo Franków, Państwo Wielkomorawskie, państwo Wiślan, ziemie Wioletów, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postać Bolesława Srogiego, • charakteryzuje okoliczności kształtowania się państwa gnieźnieńskiego, • omawia rolę Mieszka I i jego przodków w scalaniu plemion ziem polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie chrztu Polski, • przedstawia strukturę państwa wczesnopiastowskiego, • analizuje stosunki Mieszka I z Niemcami 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej
6. Czas wojny i dyplomacji. Polska Bolesława Chrobrego.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: misji chrystianizacyjnej biskupa Wojciecha, zjazdu gnieźnieńskiego, zawarcia pokoju w Budziszynie, koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: kanonizacja, zjazd gnieźnieński, metropolia kościelna, suwerenność, • identyfikuje postacie: Bolesława Chrobrego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: kanonizacji biskupa Wojciecha, powstania arcybiskupstwa gnieźnieńskiego, śmierci Ottona III, zdobycia Milska i Łużyc przez Bolesława Chrobrego, opanowania Czech przez Bolesława Chrobrego, obrony Niemczy, wyprawy Chrobrego na Kijów, • wyjaśnia i stosuje pojęcie inwestytury, • lokalizuje na mapie: Milsko, Łużyce, Miśnię, Niemczę, Budziszyn, Kijów, Grody Czerwieńskie, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Świętopelka, Thietmara, Brunona z Kwerfurtu, • wyjaśnia i stosuje pojęcie uniwersalizmu, • analizuje znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje znaczenie śmierci biskupa Wojciecha dla państwa i Kościoła polskiego, • charakteryzuje koncepcję cesarstwa uniwersalnego Ottona III i rolę Bolesława Chrobrego w tej koncepcji 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>biskupa Wojciecha, Ottona III,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: ziemie Prusów, Czechy, Ruś Kijowską, • wskazuje kierunki ekspansji Bolesława Chrobrego, • wymienia zdobycze terytorialne Bolesława Chrobrego, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Odę, Henryka II, Jarosława Mądrego, • ocenia znaczenie koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego, 			
<p>7. W walce o silne i niezależne państwo. Polska XI w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: koronacji królewskiej Mieszka II, najazdu Brzetysława na Polskę, koronacji królewskiej Bolesława Śmiałego, • identyfikuje postacie: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego, biskupa Stanisława, Władysława Hermana, Zbigniewa, Bolesława Krzywoustego, • lokalizuje na mapie: Mazowsze, Śląsk, Węgry, • wymienia główne przyczyny osłabienia państwa polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wypraw Mieszka II na Saksonię, zdobycia Miłska i Łużyc przez cesarza Konrada II, rezygnacji Mieszka II z korony królewskiej, śmierci Mieszka II, przeniesienia siedziby księcia do Krakowa, śmierci Kazimierza Odnowiciela, sporu Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem, podziału państwa pomiędzy Władysława Hermana i jego synów, śmierci Władysława Hermana, • wyjaśnia i stosuje pojęcie palatyna (wojewody), • identyfikuje postacie: Konrada II, Ottona i Dytryka, Rychezę, Brzetysława, Mieclawa, Henryka III, Grzegorza VII, Henryka IV, Sieciecha, • lokalizuje na mapie: Saksonię, Tyniec, dzielnice Zbigniewa, Bolesława i Władysława Hermana, • przedstawia konflikt Mieszka II z Bezprymem i konsekwencje tego konfliktu, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia starania władców piastowskich o niezależność polityczną państwa polskiego na arenie międzynarodowej, • charakteryzuje stosunki polsko-niemieckie w XI w., • przedstawia przyczyny osłabienia państwa za rządów Władysława Hermana, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje cele polityki Bolesława Śmiałego w kontekście rywalizacji cesarstwa z papieżem, • analizuje zewnętrzne i wewnętrzne zagrożenia integralności państwa polskiego w XI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej
<p>8,9. Jedność</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wydania statutu i śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: zasada pryncypatu, zasada 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: podboju Pomorza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie <i>ius spoli</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie

<p>w rozbiciu. Testament Bolesława Krzywoustego.</p>	<p>Bolesława Krzywoustego, początku wojny niemiecko-polskiej (1109 r.),</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: statut Krzywoustego, dzielnica senioralna, senior, junior, princeps, • identyfikuje postacie: Bolesława Krzywoustego, Władysława Hermana, Zbigniewa, Władysława Wygnańca, Bolesława Kędzierzawego, Mieszka III Starego, Kazimierza Sprawiedliwego, Konrada Mazowieckiego, • lokalizuje na mapie: Wrocław, Pomorze Gdańskie, Pomorze Zachodnie, • wymienia decyzje statutu Krzywoustego, 	<p>senioratu, antypapież, identyfikuje postacie: Henryka V, Salomeę, Fryderyka Barbarossę, Leszka Białego, Lotara III,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Magdeburg, ziemię łęczycką, Gąsawę, Głogów, • przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami, 	<p>Gdańskiego przez Bolesława Krzywoustego, zhołdowania Pomorza Zachodniego przez Bolesława Krzywoustego, uzyskania przez metropolię w Magdeburgu zwierzchnictwa nad diecezjami polskimi, wydania tzw. bulli gnieźnieńskiej, najazdu cesarza Fryderyka Barbarossy na Polskę, pozbawienia władzy senioralnej Mieszka Starego, zjazdu w Gąsawie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Wacława, Ottona z Bambergu, arcybiskupa Norberta, • charakteryzuje zagrożenia integralności ziem polskich podczas rozbicia dzielnicowego, 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia walkę Bolesława Krzywoustego o Pomorze i zachowanie niezależności polskiego Kościoła, • ocenia skutki testamentu Krzywoustego 	<p>programowej</p>
<p>10. Władysław Łokietek. Twórca zjednoczone-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: koronacji królewskiej Przemysła II, koronacji Wacława II na króla Polski, opanowania przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zajęcia Krakowa przez Henryka Brodatego, śmierci Wacława II, śmierci Wacława III, powrotu do Małopolski Władysława Łokietka, wkroczenia Brandenburczyków na Pomorze 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: śmierci Henryka Pobożnego, śmierci Henryka IV Probusa, buntu wójta Alberta, • identyfikuje postacie: Jana Muskatę, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ Kościoła na proces jednoczenia ziem polskich, • przedstawia trudności w procesie jednoczenia ziem polskich przez 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

<p>go Królestwa.</p>	<p>koronacji królewskiej Władysława Łokietka, bitwy pod Płowcami, śmierci Władysława Łokietka,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Henryka Brodatego, Przemysła II, Wacława II, Wacława III, Władysława Łokietka, • lokalizuje na mapie: dziedziczne ziemie Władysława Łokietka, Legnicę, • wymienia bezpośrednie przyczyny zjednoczenia ziem polskich, 	<p>Gdańskie, opanowania przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego, opanowania Wielkopolski przez Władysława Łokietka, początku wojny Władysława Łokietka z zakonem krzyżackim,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie starosty, • identyfikuje postacie: Henryka II Pobożnego, Leszka Czarnego, Henryka IV Probusa, Jakuba Świnkę, wójta Alberta, Jana Luksemburskiego, • lokalizuje na mapie: ziemie Henryka Brodatego, ziemie polskie opanowane przez Wacława II, ziemie opanowane przez Władysława Łokietka, Płowce, • wymienia czynniki wpływające na proces zjednoczenia ziem polskich, • przedstawia próby zjednoczenia ziem polskich od początku XIII w. do czasów Władysława Łokietka, 	<p>Janisława,</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia etapy zjednoczenia ziem polskich przez Władysława Łokietka, • przedstawia okoliczności utraty Pomorza Gdańskiego przez Władysława Łokietka i próby odzyskania tej dzielnicy, 	<p>Władysława Łokietka</p>	
<p>11,12. Wielki król i jego państwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zjazdów w Wyszehradzie, koronacji królewskiej Kazimierza Wielkiego, pokoju w Kaliszu, pokoju w Namysłowie, założenia Akademii Krakowskiej, śmierci Kazimierza Wielkiego, przywileju w Koszycach, śmierci Ludwika Węgierskiego, • wyjaśnia i stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: sądu papieskiego w Warszawie, podboju Rusi Halicko-Włodzimierskiej, zjazdu w Krakowie, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: podkanclerzy, podskarbi, marszałek, statuty wiślicko-piotrkowskie, Korona Królestwa Polskiego, • identyfikuje postacie: Karola Roberta Andegaweńskiego, Elżbietę Łokietkównę, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę śmierci Bolesława Jerzego Trojdenowicza, • identyfikuje postacie: Bolesława Jerzego Trojdenowicza, Janusza Suchywilka, Jarosława Bogorię, • przedstawia główne kierunki polityki zagranicznej Kazimierza Wielkiego, • przedstawia cele 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje działania Kazimierza Wielkiego zmierzające do wzmocnienia państwa, • ocenia znaczenie przywileju koszyckiego dla kształtowania się ustroju monarchii stanowej w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>pojęcia: sukcesja, przywilej generalny, stan, monarchia stanowa, grosz krakowski, unia personalna,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Kazimierza Wielkiego, Ludwika Andegaweńskiego, Jadwigę Andegaweńską, • okalizuje na mapie: Litwę, Ruś Halicką, Mazowsze, • wymienia główne reformy Kazimierza Wielkiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • okalizuje na mapie: Kujawy, ziemię dobrzyńską, Podole, Wyszehrad, Kalisz, Namysłów, • charakteryzuje reformy wewnętrzne Kazimierza Wielkiego, • przedstawia rozwój terytorialny państwa polskiego pod rządami Kazimierza Wielkiego, 	<p>powołania Akademii Krakowskiej,</p>		
<p>13. Jagiellonowie Litewska dynastia na tronie polskim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: koronacji królewskiej Jadwigi, unii w Krewie, chrztu Jagiełły, wielkiej wojny z zakonem krzyżackim, pierwszego pokoju toruńskiego, bitwy pod Grunwaldem, bitwy pod Warną, wojny trzynastoletniej, drugiego pokoju toruńskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: szlachta, unia personalna, inkorporacja, wojsko zaciężne, • identyfikuje postacie: Władysława Jagiełłę, Witolda, Ulricha von Jungingena, Władysława III Warneńczyka, Kazimierza 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: śmierci Ludwika Węgierskiego, unii wileńsko-radomskiej, unii w Horodle, śmierci Władysława Jagiełły, wyboru Władysława III na króla Węgier, koronacji Kazimierza Jagiellończyka na króla Polski, utworzenia Związku Pruskiego, inkorporacji Prus i Pomorza do Polski, śmierci Kazimierza Jagiellończyka, wyprawy Jana Olbrachta do Mołdawii, ukształtowania się dwuizbowego sejmiku walnego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Związek Pruski, sejm walny, senat, izba poselska, • identyfikuje postać Zbigniewa Oleśnickiego, • lokalizuje na mapie: Horodło, imperium osmańskie, Warnę, Chojnice, Zalew Wiślany, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwy pod Chojnicami, bitwy pod Świecinem, bitwy na Zalewie Wiślanym, zdobycia Chojnic, wyboru Władysława Jagiellończyka na tron czeski, wyboru Władysława Jagiellończyka na tron węgierski, • identyfikuje postacie: Jerzego z Podiebradów, Macieja Korwina, • lokalizuje na mapie Świecino, • przedstawia przyczyny kolejnych unii polsko-litewskich i decyzje, jakie się z 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skuteczność polityki dynastycznej Jagiellonów w XV w. i wskazuje jej mocne i słabe strony 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Jagiellończyka, Jana Olbrachta, Aleksandra,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Krew, Wilno, Radom, państwo zakonu krzyżackiego, Malbork, • wymienia przyczyny zawarcia unii Polski z Litwą, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny i skutki wielkiej wojny z zakonem krzyżackim, • omawia powstanie i strukturę sejmiku walnego, 	<p>nimi wiązały</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia główne etapy i ocenia skutki zmagania Polski z zakonem Krzyżackim w XV w., 		
<p>14,15. Szlachta narodem politycznym. Przemiany ustrojowe w Rzeczypospolitej w XVI i XVII w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: konstytucji nihil novi, unii lubelskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: monarchia absolutna, magnateria, elekcja, unia realna, ruch egzekucyjny, liberum veto, • identyfikuje postacie: Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Henryka Walezego, Zygmunta III Wazę, Jana Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego, • lokalizuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów, • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje unii lubelskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: konstytucji nihil novi, unii lubelskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: monarchia absolutna, magnateria, elekcja, unia realna, ruch egzekucyjny, liberum veto, identyfikuje postacie: Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Henryka Walezego, Zygmunta III Wazę, Jana Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego, • lokalizuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów, • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje unii lubelskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: elekcji Zygmunta Augusta, sejmiku egzekucyjnego w Piotrkowie, rokosa sandomierskiego (Zebrzydowski), rokosa Lubomirskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: elekcja vivente rege, kaptury, sejm konwokacyjny, elekcja viritim, pacta conventa • charakteryzuje udział szlachty w życiu politycznym kraju w XVI i XVII w., • przedstawia główne postulaty ruchu egzekucyjnego i wymienia te z nich, które zostały zrealizowane, 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie czynniki doprowadziły do ukształtowania się w Polsce ustroju demokracji szlacheckiej, • analizuje dobre i złe strony demokracji szlacheckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej
<p>16. Szlachta wobec wyzwań gospodarczych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: folwark, pańszczyzna, spichlerz Europy, • lokalizuje na mapie: Gdańsk, główne rzeki 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wydania przywileju wareskiego, ograniczenia prawa opuszczania wsi przez chłopów, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: rewolucja cen, dualizm 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny ukształtowania się modelu gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaki wpływ miały przemiany gospodarcze na ograniczenie wolności chłopów, • ocenia wpływ gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

<p>czych XVI – XVIII w.</p>	<p>wykorzystywane w Rzeczypospolitej do spławu zboża, <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przywileje szlacheckie ograniczające wolność chłopów, </p>	<p>gospodarczy, łan, łaszt, agraryzacja miast, <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i konsekwencje dualizmu gospodarczego w Europie XVI w., </p>	<p>w Rzeczypospolitej, <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia, jakie zmiany społeczne powodował rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej, </p>	<p>folwarcznej na rozwój ekonomiczny państwa polsko-litewskiego</p>	
<p>17. Z papieżem i przeciw niemu. Problemy religijne w Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wystąpienia Lutra, konfederacji warszawskiej, soboru trydenckiego, unii brzeskiej, obrad Sejmu Wielkiego, <i>Konstytucji 3 maja</i>, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: zbór, unicy, dyzunicy, ksenofobia, tumult, • identyfikuje postacie: Marcina Lutra, Jana Kalwina, Zygmunta Augusta, • wyjaśnia przyczyny tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej XVI w., z uwzględnieniem konfederacji warszawskiej i ugody sandomierskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: śmierci Zygmunta Augusta, ugody sandomierskiej, powołania Komisji Edukacji Narodowej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia i powiedzenia: <i>cuius regio eius religio</i>, bracia czescy, dysydenci, „sarmackie Ateny”, „przedmurze chrześcijaństwa”, • lokalizuje na mapie: tereny zamieszkiwane przez innowierców w Rzeczypospolitej, Wittenbergę, Raków, Brześć Litewski, Braniewo, Toruń, • identyfikuje postacie: Stanisława Hozjusza, Piotra Skargę, Jakuba Wujka, • charakteryzuje sytuację wyznaniową na ziemiach polskich i litewskich w XVI w., 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: sprowadzenia jezuitów do Braniewa, wygnania arian z Rzeczypospolitej, tumultu w Toruniu, • wyjaśnia i stosuje pojęcie Karaimów, • identyfikuje postać Jana Amosa Komeńskiego, • przedstawia przyczyny wzrostu nietolerancji religijnej w Rzeczypospolitej XVII i XVIII w., 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ reformacji na rozwój kultury polskiej, • ocenia wpływ kontrreformacji i wojen XVII w. na zmiany w religijności mieszkańców Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej
<p>18. Politycy i wodzowie złotego wieku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zjazdu Habsburgów i Jagiellonów w Wiedniu, hołdu pruskiego, elekcji Stefana Batorego, śmierci Stefana Batorego, wojny Zygmunta Starego z zakonem krzyżackim, • identyfikuje postacie: 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwa pod Mohaczem, bitwa pod Orszą, bitwa pod Obertynem, hołdu lennego Gottharda Kettlera, rozejmu w Jamie Zapolskim, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: <i>dominium Maris Baltici</i>, sekularyzacja, hetman, • identyfikuje postacie: Maksymiliana I, Iwana IV 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: najazdu hospodara mołdawskiego na Pokucie, pokoju szczecińskiego, początku wojny o Inflanty z Rosją, wyprawy na Połock, • identyfikuje postać Jana Tarnowskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia główne etapy rywalizacji Rzeczypospolitej o Inflanty w XVI w., • charakteryzuje postać Jana Zamoyskiego i ocenia jego wpływ na losy Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Zygmunta Starego, Ludwika Jagiellończyka, Albrechta Hohenzollerna, Zygmunta Augusta, Stefana Batorego, Annę Jagiellonkę, Jana Zamoyskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: państwo zakonu krzyżackiego, Wiedeń, imperium osmańskie, Prusy Królewskie, Prusy Książęce, Inflanty, • wymienia główne konflikty zbrojne Rzeczypospolitej w XVI w., 	<p>Groźnego, Gottharda Kettlera,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Mohacz, Wołoszczyznę, Orszę, Mołdawię, Obertyn, Kurlandię, Semigalię, Estonię, Dorpat, Połock, Psków, Wielkie Łuki, Jam Zapolski, Byczynę, • przedstawia największe sukcesy militarne Rzeczypospolitej w XVI w., 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie Ozylię, • charakteryzuje i ocenia sposób rozwiązania problemu krzyżackiego przez Zygmunta Starego, • wyjaśnia znaczenie zjazdu wiedeńskiego dla późniejszej sytuacji państw rządzonych przez Jagiellonów, 		
<p>19,20. W orężu siła. Wielcy hetmani Rzeczypospolitej w XVII w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: bitwy pod Kircholmem, bitwy pod Kłuszynem, bitwy pod Cecorą, bitwy pod Oliwą, obrony Chocimia (1621 r.), bitwy pod Chocimiem (1673 r.), bitwy pod Wiedniem, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: sułtan, wezyr, Liga Święta, abdykacja, bojarzy, • identyfikuje postacie: Zygmunta III Wazę, Władysława IV Wazę, Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego, Stanisława Koniecpolskiego, Stefana Czarnieckiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: detronizacji Zygmunta III przez sejm szwedzki, wybuchu wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją (1600 r.), rozejmu w Mitawie, rozejmu w Dywilinie, bitwy pod Trzcianą, elekcji Michała Korybuta Wiśniowieckiego, • identyfikuje postacie: Karola IX Sudermańskiego, Gustawa II Adolfa, Dymitra Samozwańca, Michała Romanowa, Wasyla Szujskiego, • lokalizuje na mapie: Mitawę, rzekę Dźwinę, Dywilino, Gniew, Stary Targ, • wymienia wielkich hetmanów Rzeczypospolitej w XVII w. oraz bitwy, w których dowodzili, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: oblężenia Smoleńska, rozejmu w Dywilinie, bitwy pod Cudnowem, bitwy pod Podhajcami, • identyfikuje postacie: Jana Kazimierza, Jerzego II Rakoczego, • lokalizuje na mapie Podhajce, • wyjaśnia przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwedami, • wyjaśnia znaczenie bitwy pod Wiedniem dla losów Europy, 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skutki polityczne i militarne największych bitew Rzeczypospolitej w XVII w., • ocenia postawę Jerzego Lubomirskiego wobec króla i ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Jerzego Lubomirskiego, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego, Kara Mustafę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Kircholm, Chocim, Cecorę, Kłuszyn, Frombork, Tczew, Puck, Malbork, Oliwę, Kamieniec Podolski, Wiedeń, • wymienia największe sukcesy oręża polskiego w XVII w., 				
<p>21,22. Ostatni król Rzeczypospolitej i finis Poloniae.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zawiązania konfederacji w Barze, I rozbiór Polski, II rozbiór Polski, III rozbiór Polski, początku obrad Sejmu Wielkiego, uchwalenia <i>Konstytucji 3 maja</i>, powstania konfederacji targowickiej, wybuchu powstania kościuszkowskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Familia, prawa kardynalne, konfederacja, obiady czwartkowe, szlachta gołota, • identyfikuje postacie: Katarzynę II, Stanisława Augusta, Poniatowskiego, Kazimierza Pułaskiego, Stanisława 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: koronacji Stanisława Augusta, uchwalenia praw kardynalnych, bitwy pod Zieleńcami, bitwy pod Dubienką, wydania uniwersału połanieckiego, bitwy pod Raławicami, bitwy pod Maciejowicami, bitwy pod Szczekocinami, śmierci Stanisława Augusta, powołania Komisji Edukacji Narodowej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: komisje dobrego porządku, manufaktura, uniwersał, sejm skonfederowany, Kuźnica Kołłątajowska, • identyfikuje postacie: Józefa Wybickiego, Tadeusza Rejtana, Seweryna Rzewuskiego, Ksawerego Branickiego, Szczęsnego Potockiego, Józefa Poniatowskiego, • lokalizuje na mapie: Grodno, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia Szkoły Rycerskiej, powstania kanału Michała Ogińskiego, zdobycia warszawskiej Pragi przez Suworowa, • identyfikuje postacie: Adama Naruszewicza, Franciszka Zabłockiego, Stanisława Konarskiego, Hugona Kołłątaja, Bernarda Bellotto zwanego Canalettem, Marcella Bacciarellego, Jana Ursyna Niemcewicza, • charakteryzuje politykę sąsiadów Rzeczypospolitej w XVIII w., ze szczególnym uwzględnieniem Rosji, 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia rządy Stanisława Augusta Poniatowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Małachowskiego, Tadeusza Kościuszkę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Bar na Podolu, Petersburg, • przedstawia następstwa konfederacji targowickiej dla losów Rzeczypospolitej, 	<p>Zieleńce, Dubienkę, Raclawice, Szczekociny, Maciejowice,</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia reformy doby stanisławowskiej ze szczególnym uwzględnieniem <i>Konstytucji 3 maja</i>, • wymienia najważniejsze osiągnięcia polskiego oświecenia, 			
<p>23. „Ojczyzna moja, na końcu upadła!”. Spory o przyczyny upadku I Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: podpisania aktu konfederacji targowickiej przez Stanisława Augusta Poniatowskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: szkoła lelewelowska, szkoła historyczna warszawska, szkoła historyczna krakowska, konserwatyzm, • identyfikuje postacie: Monteskiusza, Woltera, Jeana-Jacques'a Rousseau, Denisa Diderota, • omawia poglądy filozofów francuskich dotyczące systemu rządów w Rzeczypospolitej, • wymienia czynniki wewnętrzne, które przyczyniły się do upadku Rzeczypospolitej Obojga Narodów, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Adama Naruszewicza, Seweryna Rzewuskiego, Joachima Lelewela, Waleriana Kalinkę, Józefa Szujskiego, Michała Bobrzyńskiego, Tadeusza Korzonia, Władysława Smoleńskiego, Aleksandra Rembowskiego, • przedstawia poglądy Joachima Lelewela dotyczące ustroju Rzeczypospolitej, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przedstawicieli szkoły krakowskiej i szkoły warszawskiej w sprawie rozbiorów Polski, • opisuje różnice w ocenie przyczyn upadku Rzeczypospolitej w poglądach uczonych francuskich oraz polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawę króla Stanisława Augusta Poniatowskiego wobec wyzwań epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej
<p>24. My z Napoleonem,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu rewolucji we Francji, zamachu stanu 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>, ustanowienia <i>Mazurka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę powstania Komisji Rządzącej na 	<ul style="list-style-type: none"> • Ocenia politykę Napoleona w sprawie polskiej, 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

<p>Napoleon z nami</p>	<p>Napoleona Bonapartego, porozumienia w sprawie formowania Legionów Polskich, pokoju w Tylży, bitwy pod Raszynem, wyprawy Napoleona na Rosję, bitwy pod Lipskiem,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Legiony Polskie, kodeks cywilny, • identyfikuje postacie: Napoleona Bonapartego, Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, Tadeusza Kościuszkę, Adama Jerzego Czartoryskiego, Aleksandra I, Józefa Poniatowskiego, • lokalizuje na mapie: państwa walczące z Napoleonem, Tylżę, Drezno, Saksonię, Raszyn, ziemie Księstwa Warszawskiego przed traktatem w Schönbrunn i po nim, Borodino, Moskwę, Lipsk, • wymienia główne bitwy Napoleona, w których uczestniczyli Polacy, 	<p><i>Dąbrowskiego</i> oficjalnym hymnem Polski, bitwy pod Marengo, pokoju w Luneville, bitew pod Jeną i Auerstedt, bitew pod Tczewem i Frydlandem, wydania konstytucji Księstwa Warszawskiego, wybuchu wojny francusko-austriackiej (1809 r.), traktatu pokojowego w Schönbrunn, wkroczenia Rosjan do Księstwa Warszawskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcie Komisji Rządzącej, • identyfikuje postacie: Karola Kniaziewicza, Stanisława Małachowskiego, Józefa Zajączka, Fryderyka Augusta, • lokalizuje na mapie: Reggio, Santo Domingo (Haiti), Puławy, Jenę, Auerstedt, Tczew, Frydland, rzekę Berezynę, • przedstawia okoliczności powstania <i>Mazurka Dąbrowskiego</i>, • przedstawia okoliczności powstania i losy Legionów Polskich, • omawia okoliczności powstania i ustrój Księstwa Warszawskiego, 	<p>wyzwolonych ziemiach polskich,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie Luneville, • omawia losy Polaków walczących u boku Napoleona i ocenia postawę Józefa Poniatowskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia argumenty za włączeniem się Polaków w walkę u boku Napoleona i przeciw niemu, z uwzględnieniem poglądów Adama Jerzego Czartoryskiego, Tadeusza Kościuszki, Jana Henryka Dąbrowskiego 	
<p>25. „Gdy Naród do boju wystąpił z orężem...”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia Towarzystwa Patriotycznego, wybuchu powstania listopadowego, bitwy pod Grochowem, bitwy 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: założenia Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, założenia Banku Polskiego, zawiązania sprzysiężenia w szkole podchorążych, powstania Rządu 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Wolnomularstwa Narodowego, • identyfikuje postacie: Kunegundę 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia postawy głównodowodzących armią Królestwa Polskiego w okresie powstania listopadowego, • konfrontuje postawę 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>pod Ostrołęką, poddania Warszawy Rosjanom,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Aleksandra I, Mikołaja I, Adama Jerzego Czartoryskiego, Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Adama Mickiewicza, Waleriana Łukasińskiego, Ignacego Prądzyńskiego, Piotra Wysockiego, wielkiego księcia Konstantego, Józefa Chłopickiego, Michała Gedeona Radziwiłła, Jana Skrzyneckiego, Józefa Bema, Jana Krukowieckiego, Iwana Paskiewicza, Emilię Plater, • lokalizuje na mapie: Królestwo Polskie, Rzeczpospolitą Krakowską, Wielkie Księstwo Poznańskie, Grochów, Ostrołękę, • wymienia główne bitwy powstania listopadowego i polskich generałów, którzy w nich dowodzili, 	<p>Tymczasowego, detronizacji Mikołaja I jako króla polskiego, wkroczenia na ziemię polskie armii rosyjskiej, bitwy pod Stoczkiem, bitwy pod Wawrem, bitwy pod Iganiami, początku szturm Rosjan na Warszawę,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Józefa Zajączka, Stanisława Staszica, Bonawenturę i Wincentego Niemojowskich, Nikołaja Nowosilcowa, Joachima Lelewela, Józefa Dwernickiego, Iwana Dybicza, • lokalizuje na mapie: Kalisz, Stoczek, Wawer, Iganie, kierunek przemarszu armii Paskiewicza, Kanał Augustowski, • przedstawia działalność legalnej i nielegalnej opozycji przed wybuchem powstania listopadowego, • charakteryzuje losy i postawę Waleriana Łukasińskiego, 	<p>Ogińską, Marię Prószyńską, Marię Raszanowiczównę, Antoninę Tomaszewską, Józefę Rostkowską, Barbarę Czarnocką,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przykłady bohaterskiej walki kobiet podczas powstania listopadowego, • przedstawia dokonania Ksawerego Druckiego-Lubeckiego jako ministra skarbu, 	<p>Ignacego Prądzyńskiego i Józefa Bema z działaniami Jan Skrzyneckiego i Jana Krukowieckiego</p>	
<p>26. „Za wolność naszą i waszą”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu powstania krakowskiego, Wiosny Ludów w Europie, powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: praca 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia Stowarzyszenia Ludu Polskiego, założenia Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, powołania Rządu Narodowego w Krakowie, zwołania Kongresu Słowiańskiego, • identyfikuje postacie: Józefa Zaliwskiego, Szymona 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: uwłaszczenia chłopów w Wielkim Księstwie Poznańskim, powstania Komitetu Narodowego w Poznaniu, powstania Centralizacji w Poznaniu, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przyczyny niepowodzenia powstania krakowskiego i Wiosny Ludów na ziemiach polskich 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>organiczna, wolne miasto, rabacja, Wiosna Ludów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Piotra Ściegiennego, Józefa Bema, Józefa Maksymiliana Ossolińskiego, Edwarda Dembowskiego, Jakuba Szełę, • lokalizuje na mapie: Wielkie Księstwo Poznańskie, Lwów, Pragę, • wyjaśnia znaczenie pracy organicznej dla umacniania polskości, 	<p>Konarskiego, Józefa Lompę, Fryderyka Wilhelma IV, Ludwika Mierosławskiego, Karola Marcinkowskiego, Wojciecha Chrzanowskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Wołyń, Podole, • wymienia przykłady walki o polskość bez zaangażowania zbrojnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Krzysztofa Mrongowiusza, Gustawa Gizewiusza, Walentego Stefańskiego, Karola Libelta, Jana Tyssowskiego, Ludwika Gorzkowskiego, Aleksandra Grzegorzewskiego, Klemensa Metternicha, Jerzego Lubomirskiego, Franciszka Sznajdego, Iwana Paskiewicza, • lokalizuje na mapie: Lombardię, Sycylię, • wymienia przykłady walki Polaków w XIX w. o „wolność naszą i waszą”, 		
<p>27. Gloria victis – chwała zwyciężonym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu powstania styczniowego, wojny krymskiej, powstania Komitetu Centralnego Narodowego, powstania Tymczasowego Rządu Narodowego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Biali, Czerwoni, branka, państwo podziemne, • identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego, Aleksandra II, Ludwika Mierosławskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wprowadzenia stanu wojennego w Królestwie Polskim, dekretu uwłaszczeniowego Aleksandra II, objęcia dyktatury powstania przez Romualda Traugutta, • identyfikuje postacie: Michała Czajkowskiego, Władysława Zamoyskiego, Jarosława Dąbrowskiego, Stefana Bobrowskiego, Leopolda Kronenberga, Andrzeja Zamoyskiego, Edwarda Jurgensa, Mariana Langiewicza, Stanisława Brzóske, Dionizego Czachowskiego, • opisuje przebieg powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: pogrzebu generałowej Sowińskiej, objęcia dyktatury powstania przez Mariana Langiewicza, • identyfikuje postać Józefy Rostkowskiej, • lokalizuje na mapie: Opatów, Miechów, Bodzentyn, Małogoszcz, • charakteryzuje głównych bohaterów powstania styczniowego, 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia działalność Romualda Traugutta w czasie powstania styczniowego, • przedstawia własną ocenę powstania styczniowego 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Romualda Traugutta,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Krym, Żmudź, Wołyń, Białoruś, Podlasie, Wilno, • przedstawia sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego, • wyjaśnia, jaki był cel branki, 	<p>styczniowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje funkcjonowanie polskiego państwa podziemnego w czasie powstania styczniowego, 			
<p>28. Bić się czy nie bić?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę likwidacji Rzeczypospolitej Krakowskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: hekatomba, rusyfikacja, germanizacja, Kraj Nadwiślański, emisariusz, ugodowcy, • identyfikuje postacie: Iwana Paskiewicza, Adama Jerzego Czartoryskiego, Joachima Lelewela, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Cypriana Kamila Norwida, Fryderyka Chopina, • lokalizuje na mapie: kraje, do których Polacy emigrowali po powstaniu listopadowym, Paryż, • wymienia główne ugrupowania Wielkiej Emigracji i ich przywódców, • wymienia twórców polskiej kultury na 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zniesienia konstytucji Królestwa Polskiego przez cara, powstania parlamentu pruskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: irredenta, nurt konserwatywny emigracji, nurt demokratyczno-liberalny emigracji, stańcycy, trójjoliści, • identyfikuje postacie: Wiktora Heltmana, Tadeusza Krępowieckiego, Stanisława Worcella, Aleksandra Świętochowskiego, Walerego Wróblewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę likwidacji Kościoła unickiego w zaborze rosyjskim, • wyjaśnia i stosuje pojęcie <i>liberum conspiro</i>, • identyfikuje postacie: Pawła Popiela, Józefa Szujskiego, Stanisława Koźmiana, Stanisława Tarnowskiego, • charakteryzuje polityczną działalność Polaków na emigracji, z uwzględnieniem poglądów członków ugrupowań emigracyjnych, • konfrontuje argumenty ugodowców i zwolenników walki z zaborcami, 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje negatywne i pozytywne następstwa powstań narodowych, • przedstawia własną opinię w kwestii walki lub ugody z zaborcami 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

<p>29,30. Polacy wobec zaborców w drugiej połowie XIX wieku.</p>	<p>emigracji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Austro-Węgier, strajku dzieci we Wrześni, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: autonomia, kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna, pozytywizm, realizm, • identyfikuje postacie: Franciszka Józefa, Ignacego Łukasiewicza, Ottona von Bismarcka, Michała Drzymałę, Bolesława Prusa, Elżbę Orzeszkową, Marię Konopnicką, Henryka Sienkiewicza, • lokalizuje na mapie: Austro-Węgry, Lwów, Galicję Zachodnią, Galicję Wschodnią, Wrześnię, Łódź, Częstochowę, • wymienia najważniejsze elementy polityki rusyfikacji i germanizacji, • podaje najważniejsze przykłady walki Polaków o tożsamość narodową, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: okresu Kulturkampfu, strajku w szkołach poznańskich, wydania ustawy kagańcowej, początku działalności Uniwersytetu Łatającego, wynalezienia lampy naftowej przez Ignacego Łukasiewicza, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Hakata, nowela osadnicza, ustawa kagańcowa, Bazar, praca u podstaw, Polska Macierz Szkolna, solidaryzm narodowy, • identyfikuje postacie: Agenora Gołuchowskiego, Mieczysława Ledóchowskiego, Hipolita Cegielskiego, Aleksandra Świętochowskiego, Leopolda Kronenberga, • lokalizuje na mapie: Krosno, Rogalin, Kórnik, Sosnowiec, • charakteryzuje autonomię Galicji i odróżnia jej sytuację od sytuacji w pozostałych zaborach, • wyjaśnia, na czym polegała praca u podstaw, i wymienia jej propagatorów, • przedstawia zasady funkcjonowania władz autonomicznej Galicji, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wydania noweli osadniczej, początku działalności Centralnego Towarzystwa Gospodarczego, początku działalności Uniwersytetu Łatającego, założenia Szkoły Handlowej w Warszawie, założenie Szkoły Technicznej w Warszawie, • identyfikuje postacie: Edwarda Raczyńskiego, Tytusa Działyńskiego, Zygmunta Wielopolskiego, Hipolita Wawelberga, • przedstawia politykę germanizacji i ocenia postawy Polaków wobec niej, • przedstawia politykę rusyfikacji i ocenia postawy Polaków wobec niej, • wymienia instytucje ważne dla rozwoju gospodarczego lub kulturalnego społeczeństwa polskiego pod zaborami, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rozwój gospodarczy ziem polskich w trzech zaborach, • wymienia i charakteryzuje postacie Polaków, którzy walczyli o polskość i byli prześladowani przez zaborców 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej
<p>31,32.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Polskiej Partii Socjalno- 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: rozłamu w Polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ partii politycznych na wzrost 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie

<p>Polityka i politycy. Narodziny masowych ruchów politycznych na ziemiach polskich.</p>	<p>Międzynarodowej Socjalno-Rewolucyjnej Partii Proletariat, powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, powstania Polskiej Partii Socjalistycznej, powstania Ligi Narodowej, powstania Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego, powstania Stronnictwa Ludowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: proletariat, socjalizm, partia polityczna, identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Różę Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Feliksa Dzierżyńskiego, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Mikołaja II, • opisuje przyczyny, przebieg i skutki rewolucji 1905 r. na ziemiach polskich, • opisuje najważniejsze partie polityczne na ziemiach polskich, 	<p>Demokratycznej Galicji i Śląska Cieszyńskiego, powstania Ligi Polskiej, przekształcenia SL w Polskie Stronnictwo Ludowe, krwawej środy w Królestwie Polskim,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: wszechpolak, praca u podstaw, krwawa środa, krwawa niedziela, identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Stanisława Grabskiego, Wojciecha Korfantego, Stanisława Stojałowskiego, Wincentego Witosa, • przedstawia okoliczności uformowania się ruchu ludowego na ziemiach polskich, • charakteryzuje rozwój ruchu narodowego i przedstawia jego cele polityczne, 	<p>Stronnictwie Ludowym, warszawskiej demonstracji PPS (1904 r.), rozłamu w Polskiej Partii Socjalistycznej, powstania Organizacji Bojowej PPS,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Marię i Bolesława Wysłouchów, Karola Lewakowskiego, Jakuba Bojkę, Jana Stapińskiego, • porównuje cele polityczne i metody działania polskich partii socjalistycznych, 	<p>świadomości politycznej, społecznej i narodowej Polaków,</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podstawowe różnice pomiędzy programami polskich partii politycznych 	<p>programowej</p>
<p>33. Ku niepodległej. Sprawa polska w</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: wybuchu I wojny światowej, wymarszu I Kompanii Kadrowej do Kongresówki, aktu 5 listopada, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Towarzystwa Strzelec i Związku Strzeleckiego, powstania Związku Walki Czynnej, kryzysu przysięgowego, utworzenia Komitetu Narodowego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia etapy umiędzynarodawiania sprawy polskiej w czasie I wojny światowej, • identyfikuje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia skuteczność działań Komitetu Narodowego Polskiego w walce o niepodległą Polskę, • charakteryzuje i ocenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

<p>czasie Wielkiej Wojny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: trójprzymierze, trójporozumienie, ententa, państwa centralne, kryzys przysięgowy, • lokalizuje na mapie: państwa trójporozumienia, państwa trójprzymierza, identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, • przedstawia orientacje polityczne Polaków w przededniu I wojny światowej, • przedstawia polskie oddziały wojskowe utworzone w czasie I wojny światowej 	<p>Polskiego, orędzia prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona, konferencji premierów Francji, Włoch i Wielkiej Brytanii,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: koncepcja trialistyczna, Błękitna Armia, • lokalizuje na mapie: Lozannę, Rarańczę, • identyfikuje postacie: Józefa Hallera, Ignacego Paderewskiego, • przedstawia etapy umiędzynarodawiania sprawy polskiej w czasie I wojny światowej, • opisuje zmiany podejścia mocarstw do sprawy polskiej, 	<p>postacie: Michała Bobrzyńskiego, Józefa Dowbora-Muśnickiego, wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza,</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje programy głoszone przez Polaków w przededniu I wojny światowej, 	<p>działania podejmowane w pierwszym okresie wojny przez Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego</p>	
<p>34. Odrodzenie państwa polskiego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powierzenia Józefowi Piłsudskiemu władzy wojskowej przez Radę Regencyjną, wyborów do Sejmu Ustawodawczego, uchwalenia konstytucji marcowej, zabójstwa Gabriela Narutowicza, • wyjaśnia i stosuje pojęcie „sejmokracji”, Wincentego Witosa, Ignacego Daszyńskiego, Józefa Piłsudskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Polskiej Komisji Likwidacyjnej, powstania Tymczasowego Rządu Ludowego Republiki Polskiej, mianowania Ignacego Paderewskiego premierem, wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta, wyboru Stanisława Wojciechowskiego na prezydenta, powstania pierwszego rządu Chjeno-Piasta, • wyjaśnia i stosuje pojęcie Chjeno-Piast, • identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Władysława Grabskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: proklamowania Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej, rozwiązania się Rady Regencyjnej, dekretu o najwyższej władzy państwowej Republiki Polskiej, uchwalenia małej konstytucji, • charakteryzuje główne zasady ustrojowe zawarte w konstytucji marcowej, • charakteryzuje problemy, jakie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie były przyczyny sporów pomiędzy konkurencyjnymi ośrodkami władzy u progu niepodległości, • wyjaśnia, jakie zapisy konstytucji marcowej budziły największe kontrowersje, ocenia funkcjonowanie państwa polskiego w okresie rządów parlamentarnych w latach 1922–1926 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Romana Dmowskiego, Ignacego Paderewskiego, Gabriela Narutowicza,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Galicję Wschodnią, Lwów, Lublin, Kraków, • wymienia główne lokalne organy władzy polskiej powstałe u progu niepodległości, 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Magdeburg, Locarno, Sulejówek, • przedstawia przykłady słabości ustroju parlamentarnego w Polsce w latach 1922–1926, • przedstawia formowanie się władz centralnych po odzyskaniu niepodległości przez Polskę, 	<p>napotkały władze państwa na początku niepodległości, i wyjaśnia, jak sobie z tymi problemami radzono,</p>		
<p>35,36. Bohaterowie walk o granice II Rzeczypospolitej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przybycia Ignacego Paderewskiego do Poznania, wybuchu powstania wielkopolskiego, podpisania traktatu wersalskiego, wybuchu I powstania śląskiego, wybuchu II powstania śląskiego, wybuchu III powstania śląskiego, Bitwy Warszawskiej, kontrofensywy polskiej znad Wieprza, pokoju w Rydze, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: linia Curzona, plebiscyt, • identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wojciecha Korfańtego, Ignacego Paderewskiego, Władysława Grabskiego, Michaiła Tuchaczewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu, wkroczenia wojsk czechosłowackich na Śląsk Cieszyński, początku walk polsko-ukraińskich o Galicję Wschodnią, zakończenia walk polsko-ukraińskich o Galicję Wschodnią, zawiązania sojuszu Polski z URL, początku ofensywy Michaiła Tuchaczewskiego, zgody rządu Władysława Grabskiego na linię Curzona, „buntu” generała Lucjana Żeligowskiego, przyłączenia Litwy Środkowej do Polski, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, • identyfikuje postacie: Symona Petlurę, Feliksa Dzierżyńskiego, Juliana Marchlewskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Daszyńskiego, Lucjana Żeligowskiego, • lokalizuje na mapie: obszary, które miały znaleźć się 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski, • porównuje koncepcje granic wysuwane przez Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego oraz ocenia możliwości zrealizowania tych projektów, • przedstawia konflikt Polski z Czechosłowacją o Śląsk Cieszyński, Spisz i Orawę oraz przyczyny włączenia większości spornego terytorium do państwa czechosłowackiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wysiłek Polaków podczas walk o granice w kontekście planów, okoliczności zewnętrznych i ostatecznego kształtu terytorium II Rzeczypospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Siemiona Budionnego, Włodzimierza Lenina,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie: Wilno, Lwów, Kijów, Poznań, tereny opanowane przez Polaków podczas powstania wielkopolskiego, Wolne Miasto Gdańsk, tereny plebiscytowe na Warmii, Mazurach, Powiślu i Górnym Śląsku, linię Curzona, linię podziału Górnego Śląska po III powstaniu śląskim, Śląsk Cieszyński, linię graniczną według pokoju ryskiego, obszar Litwy Środkowej, • wymienia Polaków zasłużonych w walkach o granice i omawia ich dokonania (np. Wojciecha Korfatego, Józefa Piłsudskiego, Ignacego Paderewskiego), 	<p>w granicach Polski zgodnie z koncepcją inkorporacyjną Dmowskiego, obszary, które zgodnie z koncepcją Łudskiego miały być sfederowane z Polską, Zaolzie, Spisz, Orawę, rzekę Zbrucz, tereny opanowane przez Polaków w Galicji Wschodniej, Spa, kierunek natarcia sił Tuchaczewskiego i Budionnego, kierunek kontrataku polskiego znad Wieprza, Komarowo, rejon bitwy nad Niemnem,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności i skutki powstania wielkopolskiego, • przedstawia proces kształtowania się wschodniej granicy II Rzeczypospolitej, • omawia przebieg, wyniki i konsekwencje plebiscytów na Warmii i Mazurach oraz na Górnym Śląsku, • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki walk polsko-ukraińskich w Galicji Wschodniej, 			
<p>37, 38. Pod rządami sanacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przewrotu majowego, konstytucji kwietniowej, zajęcia Zaolzia przez Polskę, tzw. planu czteroletniego, utworzenia Centralnego Okręgu Przemysłowego, układu Ribbentrop–Mołotow, • wyjaśnia i stosuje 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem, powstania Centrolewu, układu z Locarno, zawarcia polsko-radzieckiego układu o nieagresji, zawarcia polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy, włączenia Austrii do III Rzeszy, likwidacji państwa czechosłowackiego, polsko- 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: noweli sierpniowej, śmierci Józefa Piłsudskiego, utworzenia Obozu Zjednoczenia Narodowego, mianowania Edwarda Rydza-Śmigłego marszałkiem Polski, zażądania przez Niemcy włączenia 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia politykę zagraniczną Józefa Becka i politykę gospodarczą Eugeniusza Kwiatkowskiego, • ocenia skuteczność polityki równowagi w stosunkach z Niemcami i ZSRR, stosowanej w polskiej polityce zagranicznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>pojęcia: sanacja, rządy autorytarne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Józefa Piłsudskiego, • wymienia postanowienia konstytucji kwietniowej, • charakteryzuje polską politykę zagraniczną w okresie międzywojennym, • opisuje przebieg przewrotu majowego, 	<p>brytyjskiego układu o wzajemnej pomocy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Kazimierza Bartla, Walerego Sławka, Eugeniusza Kwiatkowskiego, Józefa Becka, Joachima von Ribbentropa, • lokalizuje na mapie: Centralny Okręg Przemysłowy, Zaolzie, • opisuje przyczyny i skutki przewrotu majowego, 	<p>Gdańska do III Rzeszy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rządy autorytarne obozu sanacji i stosowane przez nią formy walki z opozycją, • wyjaśnia, które zapisy konstytucji kwietniowej wyraźnie wskazują na odejście od rządów parlamentarnych na rzecz autorytaryzmu, 	<p>i wskazuje jej mocne oraz słabe strony</p>	
<p>39,39. II wojna światowa. We wrześniu i na Zachodzie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: ataku Niemiec na Polskę, ataku ZSRR na Polskę, obrony Westerplatte, kapitulacji Helu, bitwy pod Kockiem, bitwy o Anglię, bitwy o Monte Cassino, • identyfikuje postacie: Tadeusza Kutrzebę, Franciszka Kleeberga, Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa, • lokalizuje na mapie: Westerplatte, Hel, rejon Bzury, • przedstawia główne kierunki działań jednostek wchodzących w skład Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: przekroczenia granicy rumuńskiej przez władze polskie, układu Sikorski-Majski, ewakuacji Armii Polskiej z ZSRR, zerwania stosunków dyplomatycznych z rządem polskim przez ZSRR, katastrofy lotniczej w Gibraltarze, obrony Tobruku, • identyfikuje postacie: Stanisława Dąbka, Władysława Raczkiewicza, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Stanisława Kopańskiego, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Mikołajczyka, • lokalizuje na mapie: Kock, Gibraltar, Syrię, Palestynę, Tobruk, Arnhem, • wymienia dowódców PSZ na Zachodzie, • opisuje przebieg kampanii wrześniowej oraz wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: mianowania Władysława Sikorskiego naczelnym wodzem Polskich Sił Zbrojnych, organizacji Armii Polskiej we Francji, ewakuacji polskiego rządu z Francji do Wielkiej Brytanii, zdobycia Bolonii, walki 10. Brygady Kawalerii Pancernej we Francji, powstania 1. Dywizji Pancernej generała Stanisława Maczka, wyzwolenia Bredy, zdobycia portu Wilhelmshaven przez 1. Dywizję Pancerną, lokalizuje na mapie: Bolonię, Anconę, Falaise, Bredę, Ypres, 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia wschodnią politykę Władysława Sikorskiego, ocenia politykę ZSRR wobec Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

		przykłady bohaterstwa żołnierzy polskich,	Gandawę, Wilhelmshaven, • charakteryzuje wpływ katastrofy w Gibraltarze na polską politykę zagraniczną,		
40,41. Polacy wobec okupantów w czasie II wojny światowej.	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: mianowania Stefana Grot-Roweckiego dowódcą ZWZ, przekształcenia ZWZ w Armię Krajową, wybuchu powstania warszawskiego, kapitulacji powstania warszawskiego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: ZWZ, AK, Delegatura Rządu na Kraj, kolaborant, szmalcownictwo, akcja „Burza”, • identyfikuje postacie: Stefana Grot-Roweckiego, Władysława Sikorskiego, Augusta Fieldorfa, Jana Bytnara, Tadeusza Bora-Komorowskiego, • lokalizuje na mapie: tereny objęte działaniami AK w ramach akcji „Burza”, • charakteryzuje różne sposoby walki z okupantami podejmowane przez polskie społeczeństwo, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Kierownictwa Walki Cywilnej, początku akcji „Burza” na Wołyniu, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Rada Jedności Narodowej, Kedyw, Kierownictwo Walki Cywilnej, volkslista, • identyfikuje postacie: Franza Kutscherę, rodzinę Ulmów, Hankę Ordonównę, Adolfa Dymśkę, Igo Szyma, • lokalizuje na mapie wyspę Uznam, • przedstawia przykłady bohaterstwa polskich cywilów w czasie II wojny światowej i ocenia znaczenie takich postaw dla społeczeństwa, • przedstawia i ocenia przykłady współpracy Polaków z okupantami, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta datę akcji pod Arsenalem, • identyfikuje postacie: Kazimierza Iranka-Osmeckiego, Stefana Korbońskiego, Kazimierza Wajdę, Henryka Vogelfängera, • omawia kształtowanie się struktur zbrojnych Polskiego Państwa Podziemnego, • wyjaśnia przyczyny i przedstawia przebieg akcji „Burza” oraz powstania warszawskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i omawia najbardziej spektakularne akcje polskiego podziemia podczas okupacji, na wybranych przykładach • charakteryzuje postawy polskich artystów podczas okupacji i ocenia ich działania 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

42. „Tworzy historię zwycięski lud”. Komuniści przejmują władzę w Polsce.

- pamięta daty: utworzenia PPR, odkrycia ciał polskich oficerów w Katyniu, publikacji manifestu PKWN, powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, referendum ludowego, wyborów do Sejmu Ustawodawczego, przyjęcia konstytucji PRL,
- wyjaśnia i stosuje pojęcia: Polska Partia Robotnicza, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa, Związek Patriotów Polskich, Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, „proces szesnastu”, referendum ludowe, Polskie Stronnictwo Ludowe, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Polska Rzeczpospolita Ludowa, rząd emigracyjny,
- identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Wandę Wasilewską, Władysława Andersa, Bolesława Bieruta, Edwarda Osóbkę-Morawskiego, Władysława Gomułkę, Leopolda Okulickiego,
- lokalizuje na mapie:

- pamięta daty: rozpoczęcia działalności przez Związek Patriotów Polskich, sformowania 1. Dywizji Piechoty im. Tadeusza Kościuszki, powołania PKWN, powołania Krajowej Rady Narodowej, rozwiązania Armii Krajowej, aresztowania przywódców Polskiego Państwa Podziemnego, przyjęcia tzw. małej konstytucji,
- wyjaśnia i stosuje pojęcia: Komintern, Krajowa Rada Narodowa, Rada Jedności Narodowej, Rada Państwa,
- identyfikuje postacie: Marcelego Nowotkę, Michała Rolę-Żymierskiego, Kazimierza Pużaka, Stanisława Mikołajczyka, Józefa Cyrankiewicza, Ryszarda Kaczorowskiego,

- identyfikuje postacie: Pawła Findera, Bolesława Mołojca, Jana Jankowskiego, Tomasza Arciszewskiego,
- omawia metody i proces organizowania przez Stalina władz komunistycznych w Polsce,

- charakteryzuje metody walki komunistów z przeciwnikami politycznymi,
- przedstawia i ocenia na wybranych przykładach postawy polskich komunistów

- wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Katyń, Lublin,</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia główne organizacje komunistyczne działające w Polsce podczas okupacji i wskazuje ich przywódców, 				
<p>43,44. Zniewolone społeczeństwo? Życie społeczne w PRL.</p>	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: wystąpień robotniczych w okresie PRL: w Poznaniu (1956 r.), na Wybrzeżu (1970 r.), w Radomiu, Ursusie i Płocku (1976 r.), w całym kraju (1980 r.), powstania NSZZ „Solidarność”, identyfikuje postacie: Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułkę, Edwarda Gierka, wyjaśnia i stosuje pojęcia: PKWN, tzw. Ziemie Odzyskane, indoktrynacja, NSZZ „Solidarność”, wskazuje na mapie: tzw. Ziemie Odzyskane, zmiany granic Polski w wyniku II wojny światowej, Wybrzeże, Poznań, Radom, Ursus, Płock, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia i stosuje pojęcia: mała stabilizacja, propaganda sukcesu, reglamentacja, państwo satelickie, Radio Wolna Europa, identyfikuje postacie: Augusta Fiedorfa, Jerzego Giedroycia, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, przedstawia powody przystosowania się przez Polaków do nowych warunków politycznych w Polsce po 1944 r., rozdziela polityczne, ekonomiczne, socjalne i moralno-ideologiczne przyczyny społecznego niezadowolenia w PRL, 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje okres rządów Władysława Gomułki pod względem polityki społecznej, charakteryzuje politykę społeczno-gospodarczą ekipy Edwarda Gierka, wyjaśnia polityczne, ekonomiczne, socjalne i moralno-ideologiczne przyczyny społecznego niezadowolenia w PRL, ocenia wpływ emigracji na postawy społeczeństwa PRL, porównuje sytuację polskiego społeczeństwa pod rządami Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki i Edwarda Gierka 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia sytuację polskiego społeczeństwa pod rządami Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki i Edwarda Gierka, ocenia różne postawy polskiego społeczeństwa wobec ustroju komunistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej
<p>45. „...idź wyprostowany wśród tych</p>	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: wyboru Karola Wojtyły na papieża, wystąpień robotniczych w Poznaniu (1956 r.), wystąpień 	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: powstania Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”, wypowiedzenia przez TRJN konkordatu ze Stolicą 	<ul style="list-style-type: none"> pamięta daty: śmierci prymasa Augusta Hlonda, powstania ruchu księży patriotów, opisuje sytuację 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia skutki wprowadzenia stanu wojennego, ocenia postawę Kościoła wobec władz 	

<p>co na kolanach...”. Opór społeczny w PRL.</p>	<p>robotniczych na Wybrzeżu (1970 r.), wystąpień robotniczych w Radomiu, Ursusie i Płocku (1976 r.), porozumień sierpniowych, wprowadzenia stanu wojennego, wydarzeń marcowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje postacie: Stefana Wyszyńskiego, Karola Wojtyły / Jana Pawła II, Jerzego Popiełuszkę, Lecha Wałęsę, Wojciecha Jaruzelskiego, Władysława Gomułkę, • charakteryzuje pozycję Kościoła katolickiego w okresie rządów komunistycznych w Polsce, 	<p>Apostolską, zamordowania księdza Jerzego Popiełuski,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i stosuje pojęcia: żołnierze wyklęci, księza patrioci, konkordat, • identyfikuje postacie: Augusta Fieldorfa, Augusta Hlonda, Pawła Jasienicę, Jana Rzepeckiego, Józefa Kurasia, Zygmunta Szendzielarza, Kazimierza Kamińskiego, Hieronima Dekutowskiego, Franciszka Jaskulskiego, • wyjaśnia, czego dotyczyły spory intelektualistów z władzami PRL, 	<p>Kościół w PRL i charakteryzuje postawy duchownych wobec władz, z uwzględnieniem Stefana Wyszyńskiego, Karola Wojtyły i Jerzego Popiełuski,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności powstania NSZZ „Solidarność”, • przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego 	<p>PRL i jego rolę w walce o demokratyzację</p>	
<p>47. Wielka zmiana. Przełom 1989 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: zniesienia stanu wojennego, obrad okrągłego stołu, tzw. kontraktowych wyborów parlamentarnych, wyboru Wojciecha Jaruzelskiego na prezydenta, wyboru Tadeusza Mazowieckiego na premiera, uchwalenia konstytucji III Rzeczypospolitej, • identyfikuje postacie: Michaiła Gorbaczowa, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: pacyfikacji kopalni „Wujek”, pierwszych wolnych i powszechnych wyborów prezydenckich, pierwszych w pełni wolnych i demokratycznych wyborów parlamentarnych, uchwalenia małej konstytucji, referendum konstytucyjnego, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Jesień Narodów (Ludów), okrągły stół, wybory kontraktowe, plan Balcerowicza, • identyfikuje postacie: Mieczysława Rakowskiego, Czesława Kiszczaka, • omawia proces transformacji 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny wprowadzenia i skutki planu Balcerowicza, • przedstawia główne założenia polityki gospodarczej Polski po 1989 r., 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje przyczyny zwolnienia i ocenia skutki obrad okrągłego stołu 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

	<p>Lecha Wałęsę, Tadeusza Mazowieckiego, Wojciecha Jaruzelskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego, Leszka Balcerowicza,</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności rozpoczęcia obrad okrągłego stołu, 	<p>polityczno-ustrojowej Polski po 1989 r.,</p>			
<p>48. Polska w Unii Europejskiej i NATO.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: powstania Układu Warszawskiego, powstania RWPG, przyjęcia Polski do Rady Europy, wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, przystąpienia Polski do NATO, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: RWPG, Układ Warszawski, Rada Europy, NATO, traktat akcesyjny, • identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Krzysztofa Skubiszewskiego, Aleksandra Łukaszenkę, Aleksandra Kwaśniewskiego, Bronisława Geremka, Leszka Millera, Jerzego Buzka, • lokalizuje na mapie: Pragę, państwa członkowskie Trójkąta 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: rozwiązania RWPG, rozwiązania Układu Warszawskiego, przystąpienia Polski do programu Partnerstwo dla Pokoju, referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, • wyjaśnia i stosuje pojęcia: Trójkąt Weimarski, Partnerstwo dla Pokoju, Grupa Wyszehradzka, • identyfikuje postać Włodzimierza Cimoszewicza, • lokalizuje na mapie: Weimar, Bośnię, • omawia przyczyny polskich starań o przyjęcie do struktur europejskich i euroatlantyckich, przedstawia, z którymi państwami stosunki Polski układały się przyjaźnie, a z którymi kontakty były najtrudniejsze, i wyjaśnia dlaczego, 	<ul style="list-style-type: none"> • pamięta daty: utworzenia Trójkąta Weimarskiego, wycofania wojsk rosyjskich z Polski, podpisania polsko-niemieckiego układu granicznego, podpisania polsko-litewskiego układu o dobrym sąsiedztwie i współpracy, • wyjaśnia i stosuje pojęcie Kominform, • charakteryzuje stosunki Polski z sąsiadami i podpisane z nimi traktaty międzynarodowe, • omawia etapy integracji Polski z NATO i Unią Europejską, 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki Polski z sąsiadami i podpisane z nimi traktaty międzynarodowe, • omawia etapy integracji Polski z NATO i Unią Europejską, 	<ul style="list-style-type: none"> • wiedza przekracza treści zawarte w podstawie programowej

<p>Weimarskiego, państwa członkowskie Grupy Wyszehradzkiej, Ateny, • przedstawia główne cele polskiej polityki zagranicznej po 1989 r.,</p>				
---	--	--	--	--